

Závěry Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 29.04.1964, sp. zn. XXXXXXXXXXXXX

Číslo: II/1964

Právní věta: Závěry o činnosti kolegií Nejvyššího soudu v r. 1963 a dalších jejich úkolech v r. 1964, na kterých se usneslo plénum Nejvyššího soudu dne 29. dubna 1964.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 29.04.1964

Spisová značka: XXXXXXXXXXXXX

Číslo rozhodnutí: II

Číslo sešitu: 1-2

Typ rozhodnutí: Závěry

Hesla:

Předpisy:

Druh:

Sbírkový text rozhodnutí:

Plénum Nejvyššího soudu na svém zasedání ve dnech 28. a 29. dubna 1964 za přítomnosti náměstka ministra spravedlnosti, náměstka generálního prokurátora, předsedů krajských soudů a vedoucího ústředí československé advokacie projednalo podle § 30 odst. 1 písm. c) zák. č. 36/1964 Sb. o organizaci soudů a volbách soudců zprávy předsedů kolegií Nejvyššího soudu o činnosti těchto kolegií. Po úvodním slově předsedů kolegií a po rozpravě, která následovala, plénum Nejvyššího soudu se usneslo na těchto závěrech:

Zaměření dozorové činnosti Nejvyššího soudu vycházelo v roce 1963 jednak z usnesení XII. sjezdu KSČ a dalších stranických dokumentů, jednak z poznatků a potřeb soudní praxe.

Nejvyšší soud splnil v tomto roce jeden z nejzávažnějších úkolů, spočívající v revizi politických procesů z období let 1949 - 1954. Ve směru k rozhodovací činnosti nižších soudů přistoupil k vydání směrnic pléna Nejvyššího soudu, řešících nejožehavější justiční a společenskou problematiku, ať se již týkala prohloubení účasti veřejnosti na trestním řízení a převýchově pachatelů a projednávání provinění místními lidovými soudy, nebo postihu pachatelů narušujících pracovní kázeň a základní zásady socialistické morálky parazitním způsobem života. Všechny tyto směrnice pomáhají vytvářet předpoklady pro kvalitnější a účinnější soudní činnost z hlediska upevňování socialistické zákonnosti.

Jinak byla dozorová činnost roce 1963 vyvíjena především rozhodováním v konkrétních případech na základě podnětů občanů a různých orgánů a pomocí stanovisek řešících sporné otázky soudní praxe. V tomto roce se však nepodařilo rozvinout v potřebné míře zobecňující činnost Nejvyššího soudu, která by plně využívala všech poznatků Nejvyššího soudu a která by včas reagovala na nedostatky v soudním rozhodování. Základní příčinou tohoto stavu byla vysoká pracovní zátíženost soudců

Nejvyššího soudu. V důsledku tohoto zatížení pracovníků nerozvíjela se potřebnou měrou iniciativa soudců a tím trpělo i běžné vyhodnocování soudní praxe, nezbytné pro včasné a účinné zaměření zobecňovací a dozorové činnosti Nejvyššího soudu.

Přes veškeré tyto obtíže došlo k určitému zlepšení v osobním styku soudců Nejvyššího soudu, zejména se soudy druhého stupně, který napomáhal k řešení jejich úkolů a také Nejvyššímu soudu přinášel bezprostřední poznatky o problematice v krajích. Osobní styk se podařilo rozvinout i ve vojenském kolegiu Nejvyššího soudu, což se projevilo v operativnějším reagování na potřeby nižších soudů. Ani v tomto kolegiu nemohlo však pro značné pracovní zatížení v uplynulém roce dojít k rozpracování takto získaných poznatků a k vydání direktivních pokynů k usměrňování soudní praxe.

Plně bylo v celé činnosti Nejvyššího soudu využíváno práce s aktivem jak soudců, tak i předsedů krajských soudů a náčelníků vyšších vojenských soudů. Zásada kolektivního projednávání a posuzování projevila se kladně zejména v kvalitě vydávaných směrnic pléna Nejvyššího soudu.

V rámci přezkoumávání podnětů k podání stížností pro porušení zákona proti rozsudkům býv. státního soudu a Nejvyššího soudu z období 1949 - 1954 došlo k užší spolupráci s Generální prokuraturou, která se plně osvědčila a přinesla jednotný pohled na řešení konkrétních případů. Nepodařilo se však ve stejném rozsahu tuto spolupráci rozvinout i na ostatních úsecích agendy Nejvyššího soudu, což bylo určitým způsobem vyvoláno i rozdílnou organizací práce Nejvyššího soudu a Generální prokuratury.

Ve vlastní organizaci práce Nejvyššího soudu se projevily určité nedostatky v operativnosti řízení jednotlivých kolegií ze strany presidia Nejvyššího soudu i náměstků jednotlivých kolegií. Vyhodnocení tohoto nedostatku v presidiu Nejvyššího soudu ukázalo, že příčina spočívá zejména v přílišném pracovním zaneprázdnění předsedů kolegií konkrétními případy a v nedocenění postavení a odpovědnosti předsedů senátů.

V uplynulém roce došlo k přezkoumání organizační struktury Nejvyššího soudu, které ukázalo neodůvodněnost dosavadního rozdělení agendy jen podle krajového systému a ukázalo nutnost provedení nové organizace podle specializovaných úseků právního řádu, která může vytvořit předpoklady nejen pro důslednější zobecňovací činnost, ale která při rozvinutí iniciativy a prohloubení odpovědnosti jednotlivých soudců za rozhodovací činnost nižších soudů přispěje i k podstatně kvalitnějšímu řešení problémů, vyvěrajících z rozhodovací činnosti soudů a ze společenské problematiky.

Přes určité zlepšení obsahu Sbírky rozhodnutí a sdělení soudů ČSSR nepodařilo se docílit toho, aby Sbírka včas reagovala na potřeby soudů a aby uveřejněná rozhodnutí cílevědomě objasňovala soudům řešení sporných otázek.

Tento nedostatek souvisí s celkovou úrovní zobecňovací činnosti Nejvyššího soudu v uplynulém roce, s nedostatkem vhodných rozhodnutí zejména nižších soudů a v neposlední řadě i celkovou pracovní zatížeností soudců Nejvyššího soudu, kteří nemohli Sbírci věnovat potřebnou pozornost.

V souhrnu lze konstatovat, že i přes mimořádné úkoly splnil Nejvyšší soud v uplynulém roce nejzávažnější politické úkoly a usměrnil činnost soudů na nejdůležitějších úsecích. Nedostatky, které z vyhodnocení vyplývají a požadavky na zlepšení dozorové činnosti Nejvyššího soudu a krajských i vyšších vojenských soudů k dalšímu upevnění socialistické zákonnosti, jsou základem pro vytýčení základních úkolů Nejvyššího soudu pro období r. 1964 a pro plán úkolů na rok 1965.

Úkoly Nejvyššího soudu v roce 1964:

Rozbor činnosti Nejvyššího soudu za uplynulé období a řádné plnění jeho úkolů jako nejvyššího

orgánu soudního dozoru nezbytně vyžaduje důsledně využívat a uplatňovat všechny prostředky soudního dozoru a dále zlepšovat styl a metody práce Nejvyššího soudu. Za tím účelem projednat v plénu Nejvyššího soudu nový jednací řád NS a v presidiu směrnici o dozoru Nejvyššího soudu, krajských a vyšších vojenských soudů. Tomu přizpůsobit organizaci a metody práce Nejvyššího soudu.

Zvýšit úlohu pléna Nejvyššího soudu při usměrňování a sjednocování soudní praxe, zejména včasným vydáváním směrnic a kontrolou činnosti jednotlivých kolegií. Na pořad pléna zařazovat zobecňující zprávy, zejména o plnění směrnic pléna Nejvyššího soudu nižšími soudy.

Zaměřit pozornost presidia Nejvyššího soudu na rozhodovací činnost senátů Nejvyššího soudu, zejména z hlediska jejich vlivu na řízení a rozhodování nižších soudů se zvláštní pozorností na zjišťování objektivní pravdy. V presidiu projednávat zobecňující materiály o stavu zákonnosti na jednotlivých úsecích soudní činnosti. Za tím účelem organizovat průzkumovou a kontrolní činnost Nejvyššího soudu. V současné době půjde především o průzkum a vyhodnocení trestní politiky a posuzování trestných činů hospodářského charakteru. Na úseku občanskoprávním půjde pak o průzkum a zhodnocení aplikace a usměrnění výkladu ustanovení nových občanskoprávních kodexů. Koncem roku provede presidium Nejvyššího soudu zhodnocení činnosti presidií krajských soudů a náčelníků vyšších vojenských soudů z hlediska plnění směrnice k výkonu soudního dozoru.

Úkolem jednotlivých kolegií Nejvyššího soudu bude důsledněji přistupovat k zobecňování poznatků z odvolací agendy Nejvyššího soudu a zajišťovat jejich využití k usměrnění činnosti nižších soudů. V souvislosti s nabytím účinnosti nových občanskoprávních kodexů více využívat v občanskoprávním kolegiu možnost atrakce jednotlivých případů k rozhodnutí o odvolání přímo Nejvyšším soudem.

V senátech Nejvyššího soudu provádět pravidelné rozbory podnětů občanů, analýzu příčin porušení zákona a činit návrhy na zásadní opatření k jejich odstranění.

Zlepšit řízení, obsahovou náplň a zaměření Sbírký rozhodnutí a sdělení soudů ČSSR. Za tím účelem vypracovat a v presidiu schválit tématický plán Sbírký. Zvýšit odpovědnost senátů Nejvyššího soudu, krajských a vyšších vojenských soudů za výběr vhodných rozhodnutí podle tématického plánu a potřeb soudní praxe. Úroveň Sbírký a její účinnost při usměrňování a sjednocování soudní praxe pravidelně hodnotit v presidiu Nejvyššího soudu za účasti předsedů krajských soudů a náčelníků vyšších vojenských soudů.

Vést soudy k důslednému využívání signalizace zjištěných závad a nedostatků v činnosti státních a hospodářských orgánů a společenských organizací. V této souvislosti hodnotit, jak orgány a organizace na signalizaci soudů reagují a zda odstraňují zjištěné nedostatky.

Provést poradou s předsedy senátů krajských soudů, rozhodujících trestní věci v prvním stupni, za účelem projednání poznatků Nejvyššího soudu za rok 1963 z rozhodování těchto soudů jako soudů prvního stupně.

Při řešení sporných právních otázek a zaujímání stanovisek prohloubit spolupráci s pracovníky na úseku právní vědy a praxe, s ministerstvem spravedlnosti, Generální prokuraturou a advokácií.

Poznatků z prověřkové a dozorové činnosti Nejvyššího soudu využívat ve spolupráci s ministerstvem spravedlnosti k zaměření výchovy a školení justičních kádrů.

Při sestavování plánů úkolů úzce spolupracovat a úkoly koordinovat s plánem hlavních úkolů ministerstva spravedlnosti, odborem SNR pro spravedlnost a Generální prokuraturou.